

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ VYRIAUSYBĖS
IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
BENDRAS KOVOS SU NETEISĖTA APYVARTA BRANDUOLINĖMIS IR
RADIOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS
VEIKSMŲ PLANAS

Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybės),

remdamosi abiejų šalių įsipareigojimų, prisiimtų pagal daugiašales sutartis dėl masinio naikinimo ginklų neplatavimo, kurias jos yra pasirašiusios, laikymosi principo;

atsižvelgdamos į abipusį norą užkirsti kelią branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų naudojimui teroristiniams ar kitiems neteisėtiems tikslams;

pripažindamos abiejų šalių ankstesnę indėlį užtikrinant branduolinį saugumą pasaulyje;

dar kartą patvirtindamos pagrindinį Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) vaidmenį stiprinant tarptautinę branduolinio saugumo sistemą;

pabrėždamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą įsteigti Branduolinio saugumo kompetencijos centrą ir *pažymėdamos*, kad šis centras yra svarbi priemonė, stiprinanti Lietuvos ir kitų regiono partnerių kovos su branduolinių medžiagų kontrabanda pajėgumus;

atsižvelgdamos į poreikį stiprinti kovos su neteisėta apyvarta branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis pajėgumus,

pareiškia šiuos savo ketinimus:

Įgyvendindamos toliau nurodytus pirmenybinius uždavinius Vyriausybės ketina bendradarbiauti siekdamos stiprinti Lietuvos pajėgumus užkertant kelią, aptinkant ir veiksmingai reaguojant į bandymus neteisėtai prekiauti branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis. Lietuvos Respublikos Vyriausybė savarankiškai arba bendradarbiaudama su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ar kitais tarptautiniais partneriais planuoja ir toliau padėti užsienio kolegoms jiems kuriant panašius pajėgumus, įgyvendindama kitus toliau išdėstytus pirmenybinius uždavinius. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ketina įgyvendinti jai savarankiškai įveikiamus uždavinius. Bendrai nustatčius papildomas paramos poreikį, visų pirma bendrai pritarus paramos projektų sąrašui, Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė ketina siekti tokios paramos šaltinio JAV Vyriausybėje arba tarptautinėje bendruomenėje. Šiuo Bendru veiksmų planu nesiekama kliudyti veiklai, susijusiai su šiame susitarime iškeltais uždaviniais, kurie jau įgyvendinami bendradarbiaujant su JAV ar kitais tarptautiniais partneriais, ar kaip nors pakeisti susitarimus, pagal kuriuos ši veikla yra vykdoma ar būtų vykdoma ateityje.

I. PREVENCIJA

A. Esamų priemonių tęstinumas

- Didinti, bendradarbiaujant su JAV Energetikos departamento Pasauline grėsmių mažinimo iniciatyva (PGMI) ir (arba) kitais tarptautiniais partneriais, fizinių saugumą objektuose, kuriuose laikomos branduolinės medžiagos ir didelio aktyvumo radioaktyvieji šaltiniai. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Tvarkyti ir nuolat atnaujinti Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės ir darbuotojų apšvitos registrą. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Dalytis geriausia patirtimi su ekspertais iš trečiųjų šalių tvarkant nacionalinį radioaktyviųjų šaltinių registrą. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Atlikti nuolatinės objektų, kuriuose laikomos branduolinės ar radioaktyviosios medžiagos, patikras ir, nustatčius objektų, kuriuose naudojami šaltiniai, saugumo trūkumus, reikalauti iš tų objektų ir medžiagų savininkų atlikti patobulinimus. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Įvertinti būklę ir išvežti visus nebenaudojamus šaltinius į saugias saugyklas. *(Susijusios agentūros: Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra)*

- Atlikti, vadovaujantis nacionaliniais planais, paliktųjų radioaktyviųjų šaltinių paiešką ir užtikrinti, kad paieškos komandos būtų atitinkamai parengtos ir aprūpintos šiai veiklai tinkama įranga. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Išplėsti praktinius užsiėmimus ir mokymą apie branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų apsaugą branduolinių medžiagų administratoriams ir pirmuosius atsako veiksmus atliekantiems asmenims. *(Susijusios agentūros: Branduolinio saugumo kompetencijos centras, Radiacinės saugos centras, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Išplėsti, jei įmanoma, per Branduolinio saugumo kompetencijos centrą ir kitomis priemonėmis šio mokymo galimybes darbuotojams iš trečiųjų šalių. *(Susijusios agentūros: Branduolinio saugumo kompetencijos centras, Radiacinės saugos centras, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Keičiantis atitinkamoms TATENA gairėms nagrinėti Lietuvos įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais reglamentuojamas branduolinis saugumas, siekiant užtikrinti, kad Lietuvos branduolinio reguliavimo sistema atitiktų tarptautinius standartus ir būtų tinkamai pritaikyta reaguoti į grėsmių pokyčius. *(Susijusios agentūros: Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Keičiantis atitinkamoms TATENA gairėms nagrinėti Lietuvos įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais reglamentuojamas radioaktyviųjų medžiagų saugumas, siekiant užtikrinti, kad Lietuvos radioaktyviųjų medžiagų reguliavimo sistema atitiktų tarptautinius standartus ir būtų tinkamai pritaikyta reaguoti į grėsmių pokyčius. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Tęsti bendradarbiavimą pagal JAV Valstybės departamento eksporto kontrolės ir sienos saugumo programą (EKSS), siekiant stiprinti Lietuvos strateginių prekių kontrolės sistemą, kaip nurodyta ankstesniuose planuose. *(Susijusios agentūros: Ūkio ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Muitinės departamentas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Teikti, tiek bendradarbiaujant su EKSS programa, tiek savarankiškai, kitoms šalims konsultacijas strateginių prekių kontrolės klausimais. *(Susijusios agentūros: Ūkio ministerija, Užsienio reikalų ministerija)*

B. Papildomos priemonės

- Plėtoti, bendradarbiaujant su Pasauline grėsmių mažinimo iniciatyva ir (arba) kitais tarptautiniais partneriais, vietinius pajėgumus, kad būtų paprasčiau atlikti pagrindinius radiacijos aptikimo įrangos taisymo darbus. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Radiacinės saugos centras, Muitinės departamentas, Policijos departamentas ir visos kitos tokią įrangą turinčios agentūros)*

- Įvertinti, ar yra nustatyti pakankami reikalavimai, taip pat procedūros ir įranga, reikalinga radioaktyviesiems šaltiniams nuvežti į saugią jų laikymo vietą ir, prireikus, juos atnaujinti, kad atitiktų tarptautinius standartus. *(Susijusios agentūros: Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra, Radiacinės saugos centras, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

II. APTIKIMAS

A. Esamų priemonių tęstinumas

- Baigti pradėtus radiacijos aptikimo įrangos montavimo darbus Klaipėdos uoste ir Medininkų pasienio kontrolės punkte bendradarbiaujant su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir (arba) kitais tarptautiniais partneriais. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba)*

- Tęsti, bendradarbiaujant pagal JAV Energetikos departamento antrosios gynybos linijos (AGL) programą ir (arba) su atitinkamais tarptautiniais partneriais, radiacinės kontrolės vartų įrengimo planavimą Valstybės sienos apsaugos tarnybos pasieniečių mokykloje Medininkuose, Šumsko pasienio kontrolės punkte ir Eišiškių pasienio kontrolės punkte, taip pat tokių įrenginių pertvarkymą Kybartų pasienio kontrolės punkte. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba)*

- Plėtoti įgyvendinimo susitarimą pagal AGL programą dėl aprūpinimo mobiliosiomis ir nešiojamomis radiacijos aptikimo sistemomis. *(Susijusios agentūros: Muitinės departamentas)*

- Įtvirtinti ir išplėsti Lietuvos vaidmenį konsultuojant kaimynines šalis ir ES agentūras veiksmingos žaliosios pasienio zonos stebėsenos klausimais ir ieškoti papildomų galimybių keistis geriausia patirtimi su ES partneriais. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Muitinės departamentas)*

- Tęsti ir plėtoti bendradarbiavimo projektus ir mokymo kursus, taip padedant trečiosioms šalims modernizuoti savo atitinkamas muitines. *(Susijusios agentūros: Muitinės departamentas)*

B. Papildomos priemonės

- Peržiūrėti nacionalinės branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų aptikimo sistemos kūrimo koncepciją, kurioje apibrėžiama, kaip reikėtų įtraukti esamas ir planuojamas branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų profilaktikos ir aptikimo priemones ir, esant poreikiui, išplėsti tokią sistemą. *(Susijusios agentūros: pagal savo įgaliojimus veikianti Tarpžinybinė kovos su branduolinių medžiagų kontrabanda darbo grupė)*

- Įrengti, bendradarbiaujant su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir (arba) kitais tarptautiniais partneriais, pagal poreikį papildomą radiacijos aptikimo ir kitokią įrangą svarbiausiuose sienos kirtimo punktuose ir kitose strateginėse vietose. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Muitinės departamentas)*

- Apjungti įrengus papildomą radiacijos aptikimo įrangą ir bendradarbiaujant pagal AGL programą ir (arba) su kitais tarptautiniais partneriais radiacinės kontrolės vartų ir kitos atitinkamos radiacijos aptikimo įrangos siunčiamus pavojaus signalo duomenis. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba)*

- Įsteigti bendradarbiaujant pagal AGL programą ir (arba) su kitais tarptautiniais partneriais nacionalinį ryšių centrą gaunamiems iš nacionalinių kompetentingų institucijų pavojaus signalo duomenims analizuoti. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Taikyti, nustačius įgyvendinimo susitarimą pagal AGL programą dėl mobiliųjų aptikimo sistemų tiekimo, šias sistemas ieškant branduolinių ar radioaktyviųjų medžiagų pirmenybinėse vietose, įskaitant „žaliąsias juostas“, netoli Europos Sąjungos išorės sienų esančias vietas ir vidaus kontrolės punktus bei pagrindinius greitkelius. *(Susijusios agentūros: Muitinės departamentas)*

- Keistis, įrengus mobiliąją aptikimo įrangą ir bendradarbiaujant pagal AGL programą šios įrangos pavojaus signalo duomenimis su minėtu nacionaliniu ryšių centru. *(Susijusios agentūros: Muitinės departamentas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba)*

- Dalytis, įdiegus mobiliąją aptikimo įrangą, su regiono partneriais geriausia šios įrangos valdymo patirtimi. *(Susijusios agentūros: Muitinės departamentas, Radiacinės saugos centras, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Branduolinio saugumo kompetencijos centras)*

- Naudoti vadovaujantis pagal AGL programą nustatytu susitarimu Lietuvos muitinei skirtą mobiliąją aptikimo įrangą su radiacijos aptikimu susijusioms funkcijoms atlikti. *(Susijusios agentūros: Muitinės departamentas)*

- Plėtoti bendradarbiaujant pagal AGL programą radiacijos aptikimo įrangos naudojimo ir darbuotojų atsako pajėgumus ir rengti dvišales ir regionines atsako į pavojaus signalą pratybas naudojant stacionarias sistemas ir lauko pratybas naudojant mobiliąsias ir nešiojamas sistemas. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Muitinės departamentas, Branduolinio saugumo kompetencijos centras)*

- Dalytis su kitomis ES šalimis ir kitais regiono partneriais geriausia su pakrančių apsauga ir branduolinių ar radioaktyviųjų medžiagų sulaikymu susijusia patirtimi. *(Susijusios agentūros: Valstybės sienos apsaugos tarnyba)*

- Stiprinti bendradarbiaujant su JAV ir (arba) kitais tarptautiniais partneriais specialius kovos su branduolinių medžiagų kontrabanda pajėgumus, skirtus tyrimui ir kompetencijai gerinti, kurie atliktų pagrindinio bendradarbiavimo su tarptautiniais partneriais centro vaidmenį, kad kova su branduolinių medžiagų kontrabanda būtų veiksmingesnė. *(Susijusios agentūros: pagal savo įgaliojimus veikianti Tarpžinybinė kovos su branduolinių medžiagų kontrabanda darbo grupė)*

- Dalyvauti naudojant reikiamas priemones ir pajėgumus Pasaulinės kovos su branduoliniu terorizmu iniciatyvos (PKBT) Aptikimo darbo grupės veikloje ir su tarptautine bendruomene dalytis įgyta geriausia patirtimi branduolinių medžiagų aptikimo srityje. *(Susijusios agentūros: Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Radiacinės saugos centras)*

III. ATSAKAS

A. Esamų priemonių tęstinumas

- Ryžtingai vykdyti baudžiamąjį visų neteisėtai prekiaujančių branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis asmenų persekiojimą. *(Susijusios agentūros: Prokuratūra ir kriminalinę žvalgybą ir (ar) ikiteisminį tyrimą įgaliotos vykdyti valstybės įstaigos)*

- Viešinti pagal galiojančius įstatymus ir teisės aktus informaciją apie neteisėtai prekiaujančius branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis asmenis. *(Susijusios agentūros: Prokuratūra ir kriminalinę žvalgybą ir (ar) ikiteisminį tyrimą įgaliotos vykdyti valstybės įstaigos)*

- Pranešti apie neteisėtos apyvartos branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis arba radioaktyviosiomis medžiagomis, nepatenkančiomis į atitinkamą teisės aktais nustatytą kontrolę, atvejus TATENA neteisėtos apyvartos duomenų bazėje. *(Susijusios agentūros: Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Siekti oficialaus susijusių žinybų ir mokslo institucijų bendradarbiavimo pažangesnės branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų kriminalistikos srityje. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija)*

- Gerinti branduolinės kriminalistikos galimybes ir dalytis Lietuvos patirtimi šioje srityje, nuolat dalyvaujant Tarptautinės branduolinės kriminalistikos techninės darbo grupės (TTDG) veikloje. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Plėsti bendradarbiaujant su JAV ir (arba) tarptautiniais partneriais regioninį bendradarbiavimą, ypač pasienio apsaugos ir teisėsaugos institucijų bei žvalgybos tarnybų, sprendžiant neteisėtos branduolinių medžiagų apyvartos klausimus. *(Susijusios agentūros: Branduolinio saugumo kompetencijos centras, Policijos departamentas, Muitinės departamentas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Užsienio reikalų ministerija)*

- Atlikti baudžiamąjį tyrimą tų korupcijos atvejų, kurie susiję su neteisėta apyvarta branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis ir kuriuos nustato kompetentingos institucijos arba apie kuriuos pranešama šioms institucijoms. *(Susijusios agentūros: Specialiųjų tyrimų tarnyba)*

- Organizuoti kovos su korupcija mokymą sienos apsaugos ir teisėsaugos institucijų pareigūnams, teisėjams ir kaltintojams bei kitiems pareigūnams, atitinkamai susiduriantiems su radioaktyviosiomis medžiagomis. *(Susijusios agentūros: Specialiųjų tyrimų tarnyba)*

B. Papildomos priemonės

- Vykdyti reguliarias pratybas pagal nacionalinį reagavimo į branduolinių ar radioaktyviųjų medžiagų incidentus planą, siekiant užtikrinti šio plano veiksmingumą, ir nuolat peržiūrėti TATENA gaires, siekiant atnaujinti geriausią patirtį suderinto atsako į tokius incidentus srityje. *(Susijusios agentūros: Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Radiacinės saugos centras, Muitinės departamentas, Policijos departamentas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra, Prokuratūra, pagal savo įgaliojimus veikiančios per Tarpžinybinę kovos su branduolinių medžiagų kontrabanda darbo grupę, savivaldybės, sveikatos priežiūros įstaigos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, Vidaus reikalų ministerija)*

- Dalyvauti turint reikiamas priemones ir pajėgumus Pasaulinės kovos su branduoliniu terorizmu iniciatyvos (PKBT) Teismo ekspertizės darbo grupės veikloje ir dalytis su tarptautine bendruomene įgyta geriausia patirtimi branduolinės kriminalistikos srityje. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Stiprinti Lietuvos branduolinės kriminalistikos atlikimo galimybes, pagal poreikį suteikti papildomą pasirengimą ir įsigyjant atnaujintą įrangą. *(Susijusios agentūros: Radiacinės saugos centras)*

- Dalytis patirtimi su atitinkamiems užsienio partneriams atstovaujančiais kaltintojais ir teisėjais tiriant neteisėtos apyvartos branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis atvejus ir vykdant tokių prekiautojų baudžiamąjį persekiojimą. *(Susijusios agentūros: Prokuratūra ir kriminalinę žvalgybą ir (ar) ikiteisminį tyrimą įgaliotos vykdyti valstybės įstaigos, Nacionalinė teismų administracija)*

- Dalytis informacija, vadovaujantis įstatymais ir teisės aktais, kuriais reglamentuojama informacijos apsauga, su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir kitais tarptautiniais partneriais, įskaitant Interpolą, apie bylas išspręsti padedančius duomenis ir aptarti neteisėtos apyvartos branduolinėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis kryptis bei prekiautojų branduolinėmis medžiagomis persekiojimą. *(Susijusios agentūros: Prokuratūra ir kriminalinę žvalgybą ir (ar) ikiteisminį tyrimą įgaliotos vykdyti valstybės įstaigos)*

- Stiprinti, bendradarbiaujant su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, TATENA ir kitais tarptautiniais partneriais, Branduolinio saugumo kompetencijos centro pajėgumus, papildomai organizuojant mokymą, tiekiant įrangą ir keičiantis informacija. *(Susijusios agentūros: Branduolinio saugumo kompetencijos centras)*

- Plėtoti, bendradarbiaujant su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, TATENA ir kitais tarptautiniais partneriais, papildomo mokymo modulius, skirtus Branduolinio saugumo kompetencijos centro kursuose dalyvaujantiems šalies ir užsienio darbuotojams. *(Susijusios agentūros: Branduolinio saugumo kompetencijos centras)*

- Dalytis stebėsenos ir kovos su korupcija patirtimi su kitomis šalimis, ypač siekiančiomis ES narystės arba norinčiomis pradėti taikyti ES standartus ir geriausią patirtį. *(Susijusios agentūros: Specialiųjų tyrimų tarnyba)*

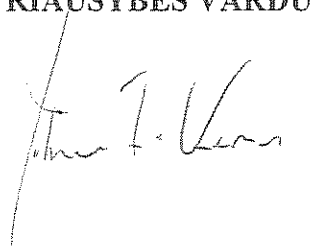
Vyriausybės planuoja viena kitai nuolat pranešti apie pasiektą pažangą įgyvendinant šį Bendrą veiksmų planą.

Šis Bendras veiksmų planas yra politinis Vyriausybių susitarimas, kuriuo, vadovaujantis tarptautinės teisės normomis, neįtvirtinamos jokios teisės ar atsakomybė.

Šis Bendras veiksmų planas įsigalioja jo pasirašymo dieną.

Pasirašyta 2013 m. balandžio 3 d. Bruselyje dviem egzemplioriais anglų ir lietuvių kalbomis. Abu tekstai yra oficialūs.

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ
VYRIAUSYBĖS VARDU

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS VARDU

